

РЕШЕНИЕ

№ 343

гр.София , 10 октомври 2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, трето наказателно отделение, в открито съдебно заседание на двадесети юни две хиляди двадесет и трета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: АНТОАНЕТА ДАНОВА
ЧЛЕНОВЕ: ДАНИЕЛА АТАНАСОВА
МАРИЯ МИТЕВА

при участието на секретаря Невена Пелова
и прокурора от ВКП Илиян Точев

след като изслуша докладваното от съдия ДАНОВА наказателно дело № 441/2023 г. и , за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по касационен протест, депозиран от Софийска апелативна прокуратура, срещу присъда № 19 от 24.11.2022 г., постановена по внохд №853/2022 г. на Софийски апелативен съд, НО.

В касационния протест и допълнението към него се релевират касационните основания по чл.348 ал.1 т.1 и т.2 от НПК. Оплакването за допуснати съществени процесуални нарушения се аргументира с това, че: въззивната инстанция не е анализирала внимателно и задълбочено всички релевантни за правилното решаване на делото доказателства; че е дала приоритет на доказателствата, подкрепящи защитната теза на подсъдимата Ч. и не е кредитирала нито едно от тези, в подкрепа на обвинителната теза и в частност показанията на свидетелите П. и Л., въз основа на които, според прокурора, се изгражда извод за предварителна уговорка между подсъдимата Ч. и св.А. Б.- собственик на дружеството- ищец по търговското дело, разглеждано от подсъдимата в качеството ѝ на съдия от СГС, която уговорка е касаела начина на провеждане и най-вече окончателния изход на делото; липса на анализ на противоречията, съществуващи между показанията на свидетелите П. и Л., от една страна и от друга- показанията на св.Н. и обясненията на подсъдимата; липса на съпоставка между информацията, предоставена от свидетелите П. и Л. и доказателствените факти, заявени от свидетелите И., П., Ш., П., Н.; безкритично и безмотивно кредитиране на обясненията на подсъдимата Ч. досежно начина на съставяне на процесните съдебни протоколи, противоречащ на безспорно установения факт, че отразяването в протоколите от секретаря е ставало по диктовка на съдията; липса на коментар на показанията на св.П.. Аргументите, касаещи наведеното касационно основание по чл.348 ал.1 т.1 от НК са свързани с несъгласие на прокурора с: възприетото от съда, че е налице идентичност между фактите, касаещи престъпленията по чл.282 и чл.311 от НК, поради което чл.311 от НК поглъща състава на престъплението по служба; извода на съда за липса на пряк умисъл за извършване на престъплението по чл.311 от НК . В заключение се прави искане за отмяна на въззивната присъда и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на апелативния съд.

В съдебното заседание пред Върховния касационен съд представителят на Върховната касационна прокуратура не поддържа протеста, тъй като счита атакуваната присъда за правилна и законосъобразна. Приема, че не са налице

претендираните касационни основания, доколкото САС е отбелязал в мотивите си, че изцяло възприема фактическата обстановка, установена от първоинстанционния съд и при собствената си преценка на доказателствата не е извел различни изводи по фактите. Заявява и че изцяло споделя доказателствения анализ, направен от СпНС /закрит/. Прокурорът отбелязва, че в съдебната практика на ВКС се е утвърдило разбирането, че въззивният съд не е необходимо отново да анализира събраните от първата инстанция доказателства, след като на тяхна основа не се правят други фактически констатации. На следващо място посочва, че суверенно право на съдилищата е да кредитират или не определени доказателства, събрани по делото, поради което счита отправения в тази насока упрек, за неоснователен. В заключение заявява, че контролираният съд не е нарушил процесуалните правила при анализа и оценката на доказателствените материали, поради което не са налице недостатъци при формирането на вътрешното му убеждение за липса на осъществени състави на престъпленията по чл.282 и чл.311 от НК. Пледира за неоснователност на касационния протест и предлага да бъде потвърдена въззивната присъда.

Защитникът на подсъдимата Р. Ч.- адв.С. Ч., моли да бъдат взети предвид аргументите, изложени от прокурора в пледоарията пред ВКС. Намира мотивите на въззивната инстанция за изключително подробни и даващи отговор на всички въпроси, поставени във въззивния протест относно обективната и субективна страна на престъпленията, за които подсъдимата е била предадена на съд. Посочва, че същите не страдат от претендираните недостатъци, тъй като аргументирано и задълбочено са били обсъдени всички доказателства по делото. Моли протеста да бъде оставен без уважение, а въззивната присъда - потвърдена.

В последната си дума подсъдимата Ч. моли да бъде потвърдена присъдата на Софийски апелативен съд.

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, трето наказателно отделение като обсъди релевираните в касационния протест оплаквания, доводите на страните от съдебното заседание и извърши проверка на атакувания въззивен съдебен акт в рамките на правомощията си, установи следното :

С присъда от 09.06.2021 г., постановена по нохд №2255/2018 г., Специализираният наказателен съд /закрит/ е признал подсъдимата Р. М. Ч. за невиновна в това, че в периода от 19.07.2013 г. до 13.11.2014 г. в [населено място], в качеството си на длъжностно лице, заемащо отговорно служебно положение- съдия при / съд/ и съдия-докладчик по т.д.№ /номер/година/ по описа на /съд/, ТО, VI-8 състав, при условията на продължавано престъпление с 14 отделни деяния, е нарушила и изпълнила служебните си задължения по чл.8 ал.1 от ЗСВ, чл.9 изр.2 от ГПК, чл.128, чл.129 ал.2, чл.151 ал.1-4 във вр.с чл.150 ал.1-3, чл.373 ал.1, чл.374 ал.1 изр.1, чл.375 ал.1, чл.391 ал.1 т.1 от ГПК и чл.263и ал.7 изр.2 от ТЗ, с цел да набави за друго –/фирма/ облага: с имуществен характер в общ размер на 434 105,14 лв. и с неимуществен характер- създава привилегировано положение, в сравнение с ищите по сходни търговски производства- да насрочи и разгледа търговското дело, въпреки нередовността на исковата молба вх. №85268/18.07.2013 г. на /съд/, въз основа на която е образувано търговско дело /номер/година/ и заведената с вх. №114003/15.10.2013 г. допълнителна искова молба, изразяваща се в незаплащане на държавните такси за разглеждане на първоначалната искова молба и допълнителната такава в общ размер на 434 105,14 лв. и да му гарантира възможност за удовлетворяване в пълен размер на претендираната в нередовната искова молба сума по главницата в размер на 6 289 962 и да постанови решение по делото, въз основа на приложените към исковата молба копия на документи, без да са представени оригиналите им в хода на съдебното производство, и от деянието са

настъпили значителни вредни последици, изразяващи се в сериозно разколебаване на доверието на обществото в правилното функциониране и осъществяване на правораздавателната функция на органите на съдебната власт и създаване на недоверие в авторитета на /съд/, а за ответника по търговското дело- /фирма/- в невъзможност при осъществяване на търговската си дейност да разполага с незаконно запорираната сума в размер на 6 289 962,04 лв. по сметка в К., поради което и на основание чл.304 от НПК я е оправдал по повдигнатото ѝ обвинение за извършено престъпление по чл.282 ал.2 във вр.с ал.1 във вр.с чл.26 ал.1 от НК.

Със същата присъда подсъдимата Р. Ч. е била призната за виновна в това, че на 22.04.2014 г.в [населено място], в качеството си на длъжностно лице- съдия при /съд/ и съдия докладчик по т.д. /номер/година/ по описа на същия съд, в кръга на службата си, в открито съдебно заседание по същото търговско дело съставила официален документ- протокол от проведено открито съдебно заседание от 22.04.2014 г., като в частта, в която е документирано откриването и провеждането на производство по поправка и допълване на протокол от 26.03.2014 г. е удостоверила неверни обстоятелства и изявления, както следва: допуснала допълване на протокола от 26.03.2014 г. и удостоверила неверни обстоятелства и изявления, че е представено от страна на процесуалния представител на ищеца преводно нареждане от 15.02.2012 г. и че е констатирана неговата идентичност с приложеното по делото копие, с цел да бъде използван този документ като доказателство за тези обстоятелства и изявления, като деянието съставлява маловажен случай, поради което и на основание чл.311 ал.2 във вр.с ал.1 във вр.с чл.81 ал.3 във вр.с чл.80 ал.1 т.5 от НК във вр.с чл.24 ал.1 т.3 и ал.2 от НПК е прекратил наказателното производство поради изтекла абсолютна давност, като я е признал за невиновна в това, че при съставянето на горепосочения официален документ е удостоверила неверни обстоятелства и изявления, а именно: че процесуалният представител на ищеца е представил в съдебното заседание на 26.03.2014 г. в оригинал три броя фактури от дати 30.04.2012 г.,31.05.2012 г. и 30.06.2012 г. и да е констатирана идентичност с приложените по делото копия на същите фактури, както и по първоначално повдигнатото обвинение по чл.311 ал.1 от НК, поради което и на основание чл.304 от НПК я е оправдал по инкриминираното ѝ обвинение в този смисъл.

По въззивен протест на Специализираната прокуратура /закрита/ и жалба на подсъдимата, пред Софийски апелативен съд е образувано внохд №853/2022 г., приключило с нова въззивна присъда №19 от 24.11.2022 г., с която първоинстанционната присъда е била отменена в частта, в която подсъдимата Р. Ч. е била призната за виновна в извършване на престъпление по чл.311 ал.2 във вр.с ал.1 от НК и е прекратено наказателното производство в тази му част, като подсъдимата е била призната за невиновна и на основание чл.304 от НПК оправдана за престъплението по чл.311 ал.2 във вр.с ал.1 от НК. В останалата част първоинстанционния съдебен акт е бил потвърден.

Касационният протест е НЕОСНОВАТЕЛЕН.

Не се констатира наличие на претендираните от държавното обвинение съществени процесуални нарушения, свързани с оценката и проверката на събраните по делото доказателства, които да са допуснати от въззивната инстанция. Основният упрек към апелативния съд е, че той не е извършил цялостен и детайлен анализ на доказателствения материал, че е отдал приоритет на доказателствата, подкрепящи тезата на подсъдимата и не е кредитирал обвинителните доказателства, че не е обсъдил противоречията, съществуващи между показанията на свидетелите П. и Л., от една страна и от друга- показанията

на св.Н. и обясненията на подсъдимата и безкритично е възприел заявеното от последната. В тази насока е необходимо да бъдат отбелязани следните обстоятелства: 1. ВКС многократно е имал случаи да отбележи в редица свои решения /напр. Р №181 по н.д.486/2012 г. на ВКС, I н.о.; Р по н.д. №1062/2019 г. на ВКС, III н.о./, че когато въззивният съд не е достигнал до различни фактически изводи въз основа на доказателствата по делото, той не е длъжен да обсъжда подробно всичко онова, което е задължително за мотивите на първоинстанционната присъда. А що се отнася до мотивите към първоинстанционният съдебен акт по настоящото дело, то те се отличават с аналитичност, детайлност и достатъчна пълноценност, поради което апелативният съд, споделяйки ги, не е бил длъжен отново да ги преповтаря. Така, споделените от контролираната инстанция мотиви към първоинстанционната присъда касаят анализа на показанията на св.Д. П. /л.1333- л.1335 от съд. дело пред СпНС/, на св.Д. Л. /л.1335- л.1336 от съдебното дело пред СпНС/, на св.Ц. П. /л.1336- л.1337 от съд. дело пред СпНС/, на св.Д. Ш. /л.1336/, на св. С. Н. /л.1338/- все свидетелски показания, по отношение на които прокуратурата твърди, че не са изследвани обективно и всестранно. На 26 страници от мотивите първоинстанционният съд е извършил прецизен анализ, съпоставка и проверка не само на посочените, а и на всички гласни доказателствени средства, като ги е обсъждал както по отделно, така помежду им, а също и във връзка с други доказателствени източници. ВКС държи да отбележи, че в случая прави впечатление не толкова обема на съдебните мотиви, колкото качеството на осъществената от съда процесуална дейност. Впрочем САС също е извършил самостоятелен анализ на част от доказателствените източници, но това е било сторено във връзка с обсъждане на правната страна на инкриминираните престъпления. 2. Изключителна дискреция на съдилищата по фактите е да кредитират или да не дадат вяра на информацията, съдържаща се в отделните гласни доказателствени средства, стига да са ги обсъдили съобразно тяхното действително съдържание и смисъл и да са посочили причините за това свое решение. По делото не се установява превратна интерпретация на доказателства, отдаване на необоснован приоритет на едни за сметка на други, в каквато насока е налице твърдение в касационния протест. Частичното некредитиране на показанията на свидетелите П. и Л. не е самоцелно или тенденциозно, а резултат от сериозен, задълбочен и обективен анализ. Съдът е отчетел влошените отношения между свидетелите А. Б., от една страна и свидетелите П. и Л., от друга, съобразил е, че данните, съдържащи се в показанията на последните двама досежно връзката на подсъдимата Ч. със св.Б. и поетия от нея ангажимент по повод процесното търговско дело представляват производни доказателства /неправилно посочени като косвени/, както и, че те не могат да бъдат ползвани в тези им части, доколкото заместват преки доказателства, а именно информацията, предоставена от св.Б. и св. Н., че въобще не познават Р. Ч. и не са водили разговори с нея. Съобразил е, че голяма част от възпроизведените от П. и Л. доказателствени факти не намират подкрепа в обективните доказателства /писмени документи/, че техните волеизявления търпят промяна в отделните разпити и не са особено устойчиви. От своя страна обясненията на подсъдимата са били подложени на детайлен анализ за проверка на тяхната обективност и истинност, като това е било извършено и чрез съпоставка с останалите доказателства и доказателствени средства, а съдът аргументирано е посочил в мотивите си кои части от тях кредитира. В заключение доказателствената дейност на първата инстанция, изцяло възприета от въззивната, не страда от пороци, поради което не са налице нарушения на чл.13, чл.14 и чл.107 ал.5 от НПК при разкриване на обективната истина по делото и формиране на вътрешното убеждение на решаващите съдилища по фактите и правото. Ето защо,

доводът на прокурора, изготвил касационния протест, за наличие на съществени процесуални нарушения в доказателствената дейност на съда, е лишен от основание.

При вярно установената фактическа обстановка материалният закон е приложен правилно.

ВКС споделя възприетото от въззивната инстанция, че конструкцията на обвинението по чл.282 от НК, предложена в обвинителния акт, е неиздържана и не се основава на конкретна фактология. В допълнение към изложените аргументи от САС, настоящият съдебен състав намира за необходимо да отбележи следното: в обстоятелствената част на обвинителния процесуален документ се съдържат факти-от професионалната кариера на подсъдимата Ч.; за проведена през 2013 г. среща в ресторант /име/ между нея и свидетелите А. Б., управител на /фирма/. и К. Н., адвокат-съдружник в /фирма/, на която среща Р. Ч. поела ангажимент да уважи претенцията на дружеството /фирма/, ако то предяви иск срещу /фирма/; за проведена последваща среща между свидетелите Б., Н. и Л., на която адв.Н. споделил пред св.Л. за поетия ангажимент от подсъдимата Ч.. След тези факти подробно са описани действията по завеждането на исковата молба от дружеството /фирма/ срещу /фирма/ с правно основание чл.55 от ЗЗД, движението на делото /т.д. №/номер/година/по описа на /съд/,ТО,VI- 8 състав/ и процесуалните действия, извършени от подсъдимата в качеството ѝ на съдия- докладчик до момента на нейното отстраняване от длъжност от ВСС. Посочени са конкретни норми от ЗСВ и ГПК, за които се твърди, че подсъдимата Ч. е нарушила или изпълнила. От своя страна в диспозитива на обвинителния акт е посочено, че в условията на продължавано престъпление с 14 деяния тя е нарушила или изпълнила служебните си задължения, визирани в отразените в обстоятелствената част правни норми от ЗСВ и ГПК, с цел да набави за друго /фирма/ облага –с имуществен характер- да не плати дължимата за образуване по търговското дело държавна такса /за част от деянията в рамките на продължаваното престъпление/ и допълнителната държавна такса върху увеличения иск, предявен с допълнителна искова молба /за друга част от деянията/ и с неимуществен характер- създава привилегировано положение на /фирма/в сравнение с ищците по сходни търговски производства- да насрочи и разгледа търговското дело, въпреки нередовността на исковата и допълнителната искова молба, изразяващи се в неплащане на държавни такси и да гарантира възможност на ищеца за удовлетворяване в пълен размер на претендираната в нередовната искова молба сума по главницата и да постанови решение по делото въз основа на приложените към исковата молба копия от документи, без да са представени оригиналите им в хода на съдебното производство, като от деянието са настъпили значителни вредни последици, изразяващи се в сериозно разколебаване доверието на обществото в правилното функциониране и осъществяване на правораздавателната функция на органите на съдебната власт, а за ответника по търговското дело /фирма/- в невъзможност при осъществяване на търговската си дейност да разполага с незаконно запорираната сума в размер на 6 289 962,04 лв. Прочитът на 14-те деяния, включени в инкриминираното продължавано престъпление сочат на това, че като резултат от бездействието на подсъдимата Ч. по събирането на държавна такса по исковата молба, а в следствие и по допълнителната искова молба, същата е извършила редица процесуални действия по делото, които не е следвало да извърши или пък е пропуснала такива, а именно: издала обезпечителна заповед в полза на ищеца; разпоредила се да се изпрати препис от исковата молба на ответника/фирма/,ведно с приложените доказателства; не съобщила на ищеца да отстрани нередовностите по допълнителната искова молба относно държавната такса; разпоредила се да се

изпрати препис от допълнителната искова молба на ответника за отговор; постановила определение №1416/25.02.2014 г., с което се произнесла по допускане на доказателства и насрочване на делото в открито съдебно заседание; започнала да разглежда делото в открито съдебно заседание по нередовен иск; продължила да разглежда търговското дело в открито съдебно заседание при нередовен иск на 22.04.2014 г., на 03.06.2014 г., на 23.09.2014 г., на 14.10.2014 г., на 21.10.2014 г. / пет отделни деяния, съгласно обвинителния акт/; постановила определение от 13.11.2014 г., с което отменила определението за приключване на делото и служебно конституирала втори ответник по нередовен иск. Едно единствено деяние в рамките на продължаваното престъпление не е свързано с бездействието на подсъдимата Ч. по събирането на държавни такси. То касае нарушение и неизпълнение на служебни задължения относно начина на провеждане на процедурата по поправка и допълване на протокола от съдебното заседание, проведено на 26.03.2014 г., без да изслуша изготвения звукозапис от заседанието, както и без да изслуша обясненията на секретаря, въпреки, че била длъжна да стори това. Както е известно, диспозитивът на обвинителния акт е логическо следствие от отразените в обстоятелствената част фактически констатации и с него не могат да се въвеждат факти, несъществуващи в обстоятелствената част на процесуалния документ. С оглед повдигнатото обвинение по чл.282 ал.2 във вр.с ал.1 от НК в обстоятелствената част на прокурорския акт липсват факти, обосноваващи връзката между дейността на подсъдимата Ч. с оглед претендираните от прокуратурата допуснатите от нея нарушения и неизпълнение на служебни задължения, визирани в прави норми в ГПК и ЗСВ и инкриминираната цел. Нещо повече в обстоятелствената част е посочено, че ангажимента, който Ч. е поела към /фирма/ е да реши търговското дело в негова полза /обстоятелство останало недоказано по делото/, а в диспозитива- да набави за същото дружество имуществена облага- то да не плати държавните такси по исквата и допълнителната искова молба и от неимуществен характер- че е създала привилегировано положение за ищцовата страна по търговското дело в сравнение с ишците по други сходни производства, тъй като е насрочила и разглеждала търговското дело, въпреки нередовността на първоначалната и допълнителната искови молби и е гарантирала възможността за удовлетворяване в пълен размер на претендираните в нередовната искова молба обективно съединени иски и е предпоставила постановяване на решение единствено въз основа на представени от ищеца копия от документи, за които не са представени оригинали в хода на съдебното производство. Факти, обосноваващи тези две цели не са въведени в обстоятелствената част на обвинителния акт. А това е било от изключителна важност, защото ако при нарушаване или неизпълнение на служебните задължения деецът не е целял да набави за себе си или за друго облага или да причини някому вреда, то макар и да са налични другите предпоставки на чл.282 от НК , няма да е налице престъпление по този престъпен състав /Р 263-75-II/. Освен това липсват каквито и да е било факти в обстоятелствената част касателно настъпилите значителни вредни последици, като същите в диспозитива са заявени напълно декларативно. Посочените недостатъци на инициращия съдебното производство документ, според ВКС се дължат до голяма степен на неблагоприятното формулиране на обвинението по чл.282 от НК. Решаването на търговското дело в полза на ищцовата страна, за каквото ангажимент се твърди, че е поела подсъдимата Ч. и която на практика съгласно обстоятелствената част на обвинителния акт е нейната цел, за да наруши или изпълни служебните си задължения, не може да се обвърже с наличието или липсата на държавна такса, защото липсата на указания от страна на съдията-докладчик до ищеца за внасянето

й, не се отразява върху законосъобразността на решението по съществуването на спора. Проблемите с начина, по който е било формулирано обвинението не се изчерпват единствено до посоченото по-горе. В допълнение е необходимо да се отбележи и следното:

1. По отношение на невнесените държавни такси по първоначалната и допълнителната искова молба.

Вярно е, че ГПК изисква от съдията – докладчик да провери редовността на исковата молба, включително и дали е налице документ за платена държавна такса. Същото се отнася и при наличие на допълнителна искова молба, с която се прави увеличение на иска. Невнасянето на държавна такса по исковата молба обаче не означава, че не могат да се извършват други процесуални действия. Това се установява от разпоредбата на чл.129 ал.4 от ГПК, от която е видно, че и в хода на производството е възможно съдът да констатира нередовност на исковата молба, при която хипотеза следва да постъпи по същия начин, по който би постъпил при извършване на първоначалната си преценка за нейната редовност. С други думи, първоначалният пропуск да се констатира нередовност на исковата молба, в това число и липсата на внесена държавна такса, може да бъде поправен в по-късен момент, като съгласно чл.129 ал.5 от ГПК поправената искова молба се смята за редовна от деня на подаването ѝ. Освен това, длъжностно лице, което даде ход на молбата, без да е внесена напълно държавната такса, отговаря по чл. 6 от Закона за държавните такси /чл.129 ал.6 ГПК/, т.е предвидената отговорност е административно –наказателна. От съществено значение е и разпоредбата на чл.77 от ГПК, според която, ако страната остане задължена за разноси, съдът постановява определение за принудителното им събиране. В този смисъл е решение №958 от 05.11.2008 г. по гр.д. №3041/2007 г. на ВКС, трето гр.о., съгласно което *„обстоятелството, че цялата следваща се държавна такса е била събрана по реда на чл.60 ГПК /отм., сега чл.77/, не означава, че обжалваното решение е недопустимо. Това е така, защото се касае за финансово правно задължение към бюджета, то се присъжда служебно от съда, като това може да стане и след завършване на делото“*. Анализирайки горните законови разпоредби и съдебната практика, се налага извод, че държавната такса както по първоначалния иск, така и по допълнителната искова молба за неговото увеличение може да бъде събрана във всеки следващ проверката по чл.129 ал.1 от ГПК момент, включително от въззивната инстанция, а дори и след приключване на делото с влязъл в сила съдебен акт. В тази връзка следва да бъдат отбелязани още две обстоятелства – държавната такса по първоначалния иск всъщност е била внесена от ищеца на 24.03.2014 г. преди първото по делото открито съдебно заседание, а по отношение на държавната такса по допълнителната искова молба се установява, че Р. Ч. е констатирала нейното невнасяне и е дала указание на /фирма/ да я внесе, като е посочила в разпореждането си, че едва след това, ще се произнесе по увеличението на обективно съединените искове. Не се установява антидатиране на процесната резолюция, като от мястото, на което тя е поставена и от факта, че не е изпълнена от деловодителя на състава, подобен извод и то категоричен, не може да се направи. Твърдението на прокурора в тази насока представлява единствено предположение. След като подсъдимата Ч. е могла да даде ход на делото и без внесена държавна такса по първоначалния иск, на още по –голямо основание е могла да го разгледа и без такава по допълнителната искова молба. Нещо повече, по делото не са налице безспорни доказателства, че тя е допуснала изменение на иска. Това е така, тъй като от една страна липсва изрично произнасяне по този въпрос, а от друга – не е приключила разглеждането на делото и не е постановила решение, за да може със сигурност да се установи, че е налице приемане на

увеличението на иска. Но така или иначе, както беше посочено и по-горе, тази такса също може да бъде събрана в последствие, в т.ч. и по реда на чл.77 от ГПК. След като държавната такса по иска и по увеличението му може да бъде събрана и в хода на производството и дори и след приключването му, не може да се приеме, че инкриминираните последващи процесуални действия, осъществени от подсъдимата Ч. по търговското дело/произнасяне по искането за обезпечение и издаването на обезпечителна заповед, разпореждането да се изпрати препис от исковата молба на ответника и приложените към нея документи, разпореждането да се изпрати препис от допълнителната искова молба на ответника за отговор, допускането на доказателства и насрочване на делото в открито съдебно заседание, неговото разглеждане в пет открити съдебни заседания, както и постановяването на определение за отмяна на определението за приключване на делото/ са били извършени в нарушение или при неизпълнение на служебни задължения, визирани в ГПК и ЗСВ, съгласно повдигнатото ѝ обвинение.

Касателно разглеждането на искането за обезпечение без внесена първоначална държавна такса по иска, ВКС държи да отбележи и следното: съгласно чл.395 ал.2 от ГПК, *„молбата се разрешава в закрито заседание в деня на подаването ѝ“*, т.е. незабавно, като предпоставките за допускане на обезпечение на иска са изчерпателно посочени в чл. 391 ал.1 от ГПК, а именно, когато без наложеното обезпечение, за ищеца ще бъде невъзможно или ще се затрудни осъществяването на правата по решението и ако искът е подкрепен с убедителни писмени доказателства, или бъде представена гаранция в определения от съда размер съгласно чл. 180 и 181 от Закона за задълженията и договорите. Извън тези предпоставки, съдът следва да прецени и дали предявеният иск е допустим. Налице е разлика между проверка за допустимост на иска и за редовност на исковата молба и това е видно от разпоредбите на чл.129 и чл.130 от ГПК, като това е видно дори от наименованието на разпоредбите- първата е озаглавена „Проверка на исковата молба“, а втората „Проверка допустимостта на иска“. От гореизложеното следва, че за разглеждането на молбата с искане за налагане на обезпечение и за нейното уважаване, законът не изисква държавната такса по исковата претенция задължително да е внесена. Освен това определението за налагане на обезпечение в полза на ищеца е било потвърдено от САС, и то при същите предпоставки, при които се е произнесла първата инстанция- без да бъде внесена държавната такса, така че твърдението на прокурора за незаконосъобразност на постановения от Р. Ч. съдебен акт по допускане на обезпечение на иска, е лишено от основание, а и неговата законосъобразност принципно подлежи на проверка единствено по пътя на институционния съдебен контрол.

2.Нормата на чл.282 от НК е бланкетна и за да се запълни нейното съдържание е необходимо на подсъдимото лице да бъдат инкриминирани такива разпоредби от законови и подзаконови нормативни актове, които създават задължения то да предприеме или се въздържа от определено поведение в кръга на службата си. Инкриминираната разпоредба по чл.8 ал.1 от ЗСВ е обща и не съдържа конкретни задължения за адресатите ѝ. Това е видно не само от нейното съдържание, но и от систематичното ѝ място в ЗСВ, а именно Глава I „Общи положения“. По аналогичен начин стоят нещата и с разпоредбата на чл.9 изр.2 от ГПК, представляваща основно начало /глава II от ГПК/. Останалите инкриминирани разпоредби от ГПК касаят осъществяването на определена процесуална дейност от страна на съдията по конкретно възложено му дело. Съгласно чл.132 ал.1 от Конституцията на Р.България, *„при осъществяване на съдебната власт съдиите, прокурорите и следователите не носят наказателна и гражданска отговорност за техните служебни действия и за постановените от*

тях актове, освен ако извършеното е умишлено престъпление от общ характер“.

В правната доктрина се подчертава материалноправният характер на неотговорността – тя е за служебни действия, чрез които се осъществяват основните функции и се вземат решения /Е. Д., Конституционно право. С. 2018./.

В принципен план тази дейност не би могла да бъде обект на наказателно преследване, а само на административен, институционален, дисциплинарен и т. н. контрол. Предоставеният на магистратите функционален имунитет е гаранция за защита на личността им през цялото време на упражняване на магистратската функция. Това гарантира възможността им да упражняват правомощията си в условията на независимост /чл.117 КРБ/, за да формират свободно вътрешното си убеждение, да осигурят разкриването на обективната истина и гарантират упражняването на правата на гражданите. Да се приеме обратното, би означавало да се пренебрегнат основни начала на правораздаването и функционирането на съдебната власт в Р.България / в този смисъл Решение № 81 от 30.03.2006 г. на ВКС по н. д. № 675/2005 г., I н. о./.

Независимо от горното обаче, ако служебните действия, респективно бездействия разкрива умишлено престъпно погазване на закона, при това, с цел да се набави за себе си или за друго облага или да се причини другиму вреда, е възможно магистратът да носи наказателна отговорност. Последното отнесено към настоящия казус, означава, че прокуратурата е следвало да докаже, че Р. Ч. умишлено е нарушила или неизпълнила, визираните в инкриминираните ѝ правни норми от ГПК задължения и то с възведената специална цел, което обаче не се е случило.

Принципно липсата на обективна страна на престъплението, за което подсъдимото лице е привлечено към наказателна отговорност, прави безпредметно обсъждането на неговата субективна страна. Въпреки това, ВКС намира за необходимо да посочи, че по делото не се установява подсъдимата умишлено / и то при пряк умисъл/ да не е уведомила ищеца за това, че следва да внесе държавна такса по исквата молба, поради което тя е останала невнесена до 24.03.2012 г. От нейните обяснения, неопровергани от останалите доказателства по делото, е видно, че тя е видяла, че в графа „Приложения“, отразена в исквата молба, под точка 2 е бил налице запис, че се прилага „вносна бележка за платена държавна такса“, но е пропуснала да провери дали действително е налице такъв документ. Останалите претенции на прокуратурата за нарушени или неизпълнени нейни служебни задължения по ГПК, изобщо не се установява да са налице, с едно изключение по чл.151 ал.2 и ал.4 от ГПК, за което касационният състав ще вземе отношение в решението си по-долу.

3. Във връзка с обвинението за деяние по т.8 от диспозитива на обвинителния акт, което деяние е включено в рамките на продължаваното престъпление по чл.282 ал.2 във вр.с ал.1 от НК- за това, че подсъдимата Ч. на 22.04.2014 г. нарушила служебните си задължения по чл.8 от ЗСВ, чл.9 изр.2 от ГПК и неизпълнила служебните си задължения, визирани в чл.151 ал.2 и ал.4 във вр.с чл.150 ал.1-3 от ГПК- допуснала поправка и допълване на протокол от открито съдебно заседание на 26.03.2014 г., без да изслуша изготвения звукозапис от заседанието и без да изслуша обясненията на секретаря, въпреки че била длъжна да стори това, с цел да набави за друго- /фирма/ облага с имуществен характер- създавала привилегировано положение за ищеца в сравнение с ищите по сходни търговски производства- да постанови решение по делото въз основа на приложените към исквата молба копия на документи, без да са представени оригиналите им в хода на съдебното производство и от деянието са настъпили значителни вредни последици, ВКС намира следното: не се съгласява с възприетото от въззивната инстанция, че в случая превишаването и

неизпълнението на служебните задължения е признак от състава на чл.311 от НК, поради което документното престъпление изключва възможността за квалифициране на същото деяние по чл.282 от НК. Действително съгласно т.5 от Постановление №2 от 09.06.1980 г. на ПВС, когато длъжностното лице нарушава служебните си задължения, като преправя съдържанието на официален или частен документ или пък удостоверява неверни обстоятелства, осъществява състава на чл.310 или чл.311 от НПК. В случая обаче инкриминираните на подсъдимата Ч. служебни нарушения са за съставяне на протокол за поправка и допълване **без да изслуша изготвения звукозапис от заседанието и без да изслуша обясненията на секретаря, въпреки че е била длъжна да стори това**, а не за съставяне на документ, в който е удостоверила неверни обстоятелства. Разгледано по същество това деяние, включено в рамките на продължаваното престъпление, е несъставомерно. Макар и да са били допуснати някои нарушения в процедурата по поправка и допълване на съдебен протокол, то не се установява това да е извършено умишлено, както и да е било извършено с инкриминираната специална цел. На първо място следва да се отбележи, че хипотезите на поправка на протокол не са изключение в дейността на съда, особено в случаите, когато се е налагало да се извърши констатации по множество на брой документи. Разбирането на прокурора, че след като секретарят твърди, че е записвал всичко, което му е било диктувано и по начина, по който съдията му е диктувал, то допуснатата поправка на протокола е извършена в нарушение на закона, недържи сметка, че при диктовката съдията също е възможно да допусне неточности, които като такива да бъдат вписани в протокола от секретаря. По-нататък обективизираното в обвинителния акт- че като е допуснала поправки в протокола от съдебното заседание, проведено на 26.03.2014 г., подсъдимата Ч. е създала условия да постанови решение по делото въз основа на приложените към исковата молба копия на документи, без да са представени оригиналите им в хода на съдебното производство, не се установява, защото: 1. в съдебното заседание от посочената по –горе дата са били представени оригинали на приложените към исковата молба копия на документи; 2. предприетите действия на подсъдимата Ч. по назначаване на съдебно-счетоводна експертиза с включени задачи както на ищцовата страна, така и на ответника, по които задачи вещото лице е следвало да се произнесе не само като се запознае с материалите по делото, но и като направи съответните проверки на документите и счетоводните записвания в /фирма/и в /фирма/, изключват твърдяната от прокуратурата специална цел, а именно че съдебното решение ще се постанови въз основа на приложените към исковата молба копия на документи, без да са представени оригиналите. 3. целта да се постигне благоприятен за ищеца изход от делото, не може да бъде осъществена чрез извършената поправка и допълване на протокола от съдебното заседание от 26.03.2014 г. Предявеният иск е по чл.55 от ЗЗД и в тежест на ищеца е да докаже единствено наличието на плащане, а това може да се установи чрез представяне на документи, удостоверяващи извършено плащане, каквито са и платежните нареждания, за разлика от фактурите, които създават само задължения за ищеца / в този смисъл ВКС не споделя извода на въззивната инстанция, че платежното нареждане не е документ, удостоверяващ плащане/. Така, че поправката на протокола касателно вида на отразения в него документ /вместо „платежни нареждания“ е постановено да се чете „фактури“/, определено не е в полза на ищцовата страна. Освен това, в принципен план ищеца не е задължен да представя фактури и платежни нареждания към исковата молба, като е възможно само да ги изброи в нея и да поиска назначаване на съответната съдебно-счетоводна експертиза. Горното произтича и от разпоредбата на чл. 366 от ГПК, според която

към исковата молба за парично вземане страната е длъжна да представи справка, която съдържа необходимите изчисления за определяне на неговия размер.

С оглед на изложеното, протестът в частта, касаеща оплакването за нарушение на материалния закон във връзка с постановяването на оправдателна присъда на подсъдимата Ч. по обвинението ѝ за извършено престъпление по чл.282 ал.2 във вр.с ал.1 във вр.с чл.26 ал.1 от НК, е неоснователен.

По-нататък не се констатира нарушение на материалния закон, което да е допуснато от въззивната инстанция досежно приетата обективна и субективна несъставомерност на престъплението по чл.311 от НК.

От доказателствата по делото е видно, че към исковата молба са били приложени множество писмени документи в копия, сред които се намират и копия на процесните три броя фактури с дати 30.04.2012 г., 31.05.2012 г. и 30.06.2012 г., всичките с получател/фирма/. В първото по делото открито съдебно заседание, по искане на ответника, адвокатът на ищеца е представил оригинали на документите, по които подсъдимата Ч. е извършвала констатации за съответствие с копията, намиращи се в приложението към исковата молба. В изготвения съдебен протокол посочените фактури са отразени като платежни нареждания. От изслушаните по делото компютърно технически експертизи и аудиозапис от съдебното заседание се установява, че действително са били представени оригинали на трите фактури, като при извършването на проверката за съответствие между тях и копията, Р. Ч. не е диктувала вида на документа, а само датата на издаването му и страницата, на която се намира в приложението към исковата молба /„4 април 2012. Страница 12. Върна; 30 април 2012. Върна.....; 31 май 2012. Страница 75. Върна.; 30 юни. Страница 77. Върна...../. По повод на тези документи, в последствие при оформянето на протокола от съдебното заседание секретарят на съдебния състав вместо действителния вид на трите документа - „фактури“ е вписал „платежни нареждания“, което е било и едно от основанията да се поиска поправка на протокола, съответно тя да се допусне от подсъдимата Ч.. Твърденията на св.П., че какво и е било диктувано, това е записвала, не отговарят на действителното положение, тъй като както беше посочено, в аудиозаписа не се съдържат изявления на съдията по отношение вида на горните три документа.

По отношение на платежно нареждане от 15.02.2012 г., въззивната инстанция в пълнота е анализирала всички доказателства, относими към начина на провеждане на констатациите от Р. Ч. в съдебното заседание – обясненията ѝ, показанията на свидетелите П. и П., както и заключенията на техническите експертизи, а също и съдържанието на изготвения аудиоизапис. В резултат на прецизната си доказателствена дейност, проверяваният съд с основание е приел, че в съдебното заседание е бил представен оригинал на платежното нареждане, а подсъдимата е търсила в приложенията към исковата молба копие от него /а не обратното както е приел първоинстанционния съд/, за да го сравни с представения оригинал. В допълнение следва да се посочи и, че когато се извършват констатации за съответствие между оригинали и копия на документи, единствено съдията има поглед върху документите. Те не се представят в съдебното заседание чрез секретаря, а и същият няма видимост към документите и в този смисъл не могат да се възприемат твърденията на св.П., че процесният документ след като не е отразен в протокола, означава, че не е бил представен в оригинал в съдебното заседание. Точно поради причината, че представените от страните в съдебно заседание документи стават достояние единствено на съдията, а не и на секретаря, разпита на св.П. в тази насока изобщо не е необходим.

В заключение, ВКС счита, че не се установява подсъдимата Ч. да е съставила официален документ- протокол от съдебното заседание на 22.04.2014 г., в който да

е удостоверила неверни обстоятелства- че процесуалният представител на ищеца по търговското дело е представил в съдебното заседание на 26.03.2014 г. в оригинал три броя фактури от дати 30.04.2012 г., 31.05.2012 г. и 30.06.2012 г. и е констатирала идентичност с приложените по делото копия на същите фактури, както и, че ѝ е представено от същото лице преводно нареждане от 15.02.2012 г. и, че е констатирала неговата идентичност с приложеното по делото копие.

Липсата на обективна съставомерност на престъплението по чл.311 от НК прави безпредметно обсъждането на субективната му страна. Независимо от горното, доколкото това е сторено от въззивния съд, настоящият състав отбелязва, че се съгласява с изложените от него съображения, включително и по отношение на приетото, че прекия умисъл за извършване на престъплението е невъзможно да се установи от обстоятелството, че не е бил изслушан направения звукозапис и ,че секретарят на съдебния състав не е бил предупреден предварително за това, че ще бъде разпитван в процедурата по чл.150 от ГПК.

Предвид изложено дотук, ВКС не констатира наличието на претендираните касационни основания по чл.348 ал.1 т.1 и т.2 от НПК, поради което счита, че касационният протест следва да бъде оставен без уважение, а въззивната присъда - в сила.

Водим от горното и на основание чл.354 ал.1 т.1 от НПК, ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, трето н.о.

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА въззивна присъда №19 от 24.11.2022 г., постановена по внохд №853/2022 г. по описа на Софийски апелативен съд, НО.

РЕШЕНИЕТО не може да се обжалва.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:1/

2/